

Sporočilo za javnost

Luxembourg, 12. december 2022

Revizorji pričakujejo, da bodo čezmejno sodelovanje s sosednjimi državami v prihodnosti zaznamovali izzivi

Nekaterim slabostim navkljub se je s čezmejnimi programi s sosednjimi državami, ki jih financira EU, v glavnem zagotovila ustrezna in koristna podpora regijam na obeh straneh zunanjih meja EU, je v poročilu, ki ga je objavilo danes, zapisalo Evropsko računsko sodišče (Sodišče). Vendar revizorji svarijo, da bo trenutna geopolitična situacija, nastala zaradi ruskega napada na Ukrajino, znatno vplivala na polovico programov, predlaganih za prihodnja leta.

Čezmejno sodelovanje je eden od ključnih elementov evropske sosedne politike, ki zajema 16 držav vzdolž zunanje meje EU. Do nedavnega je bilo tudi eno od zelo redkih področij stalnega dialoga z Rusijo. Za obdobje 2014–2020 je bilo vzpostavljenih 15 skupnih programov, h katerim je EU skupaj prispevala skoraj 1 milijardo EUR. Ti naj bi koristili tako državam članicam kot sosednjim državam, s katerimi si te neposredno delijo kopensko ali morsko mejo.

Revizorji so ugotovili, da so bile v programih EU opredeljene prioritete in izbrani cilji (od kulturne dediščine do boja proti organiziranemu kriminalu), ki so bili usklajeni s potrebami in izzivi obmejnih regij. Vzpostavljeni izbirni postopek je bil večinoma transparenten in zasnovan tako, da je omogočal izbor najprimernejših projektov. Revizorji EU prav tako pozdravljajo to, da so bili programi v splošnem oblikovani participativno, kar se je pokazalo kot koristno za spodbujanje lokalne odgovornosti zanje. Vendar pa se ti programi niso dovolj dopolnjevali z drugimi programi, ki jih financira EU, kar bi lahko pomenilo neizkoriščene priložnosti za sinergije.

Kljub pripravljanim ukrepom so se programi za obdobje 2014–2020 začeli izvajati z znatnimi zamudami, in sicer šele v petem ali šestem letu obdobja financiranja. Revidirani projekti so bili na dobri poti, da bodo njihovi načrtovani izločki doseženi, vendar so imeli nekateri od njih šibkejšo čezmejno učinke kot drugi. Pravni okvir za obdobje 2021–2027 temelji na pridobljenih izkušnjah in vsebuje spremembe, zaradi katerih je upravljanje novih programov enostavnejše in zaradi katerih bi se ti lahko lažje začeli izvajati. Vendar te spremembe prinašajo dodatna tveganja, zaradi katerih je pomembno natančno spremljanje.

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila posebnega poročila, ki ga je sprejelo Evropsko računsko sodišče. Celotno poročilo je na voljo na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

„S čezmejni programi je bila zagotovljena ustrezna in koristna podpora za krepitev teritorialnega sodelovanja na obeh straneh zunanjih meja EU,“ je dejala Bettina Jakobsen, članica Sodišča, pristojna za to revizijo. „Vendar so zaradi ruskega napada na Ukrajino nekateri doslej doseženi rezultati resno ogroženi.“

Komisija je v okviru širšega odziva na napad začasno prekinila sporazume o financiranju programov z Rusijo in Belorusijo ter sprejela ukrepe za preusmeritev financiranja v podporo ukrajinskim beguncem. Zaradi napada je postalo zelo vprašljivih tudi devet od 17 novih programov za obdobje 2021–2027, ki naj bi vključevali Rusijo in Belorusijo. Teh devet programov namreč skupaj pomeni skoraj tretjino skupnih predvidenih dodeljenih sredstev. Istočasno je na jugu skupnih projektov med Izraelom in petimi sodelujočimi arabskimi državami v programu za območje Sredozemskega morja še zmeraj malo, čeprav je mogoče že sam obstoj takih skupnih projektov šteti za uspeh, dodajajo revizorji.

Informacije o poročilu

15 programov čezmejnega sodelovanja za obdobje financiranja 2014–2020: Območje Sredozemskega morja, Italija-Tunizija, Območje Črnega morja, Poljska-Belorusija-Ukrajina, Poljska-Rusija, Estonija-Rusija, Latvija-Rusija, Litva-Rusija, Latvija-Litva-Belorusija, Madžarska-Slovaška-Romunija-Ukrajina, Romunija-Ukrajina, Romunija-Republika Moldavija, Karelja, Kolarctic in Jugovzhodna Finska-Rusija. Ti programi so imeli tri strateške cilje:

- spodbujanje gospodarskega in socialnega razvoja v regijah na obeh straneh skupnih mej,
- reševanje skupnih izzivov na področju okolja, javnega zdravja, varnosti in zaščite,
- spodbujanje boljših pogojev in načinov zagotavljanja mobilnosti oseb, blaga in kapitala.

Posebno poročilo 27/2022: Podpora EU čezmejnemu sodelovanju s sosednjimi državami – Koristna podpora, vendar se je izvajanje začelo zelo pozno, obravnavati pa bo treba tudi probleme pri usklajevanju – je na voljo na spletni strani Sodišča (eca.europa.eu).

Kontakti za medije

Tiskovni urad Sodišča: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – T: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – T: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – T: (+352) 691 553 547